

De zon breekt door

Catherine Cookson bij Boekeriej:

- Aan de oever van de rivier*
Als bloesem in de stormwind
Als de zon wil schijnen
Als een bloem in de knop
Als een vogel in de lucht
Als gelouterd goud
Als het hart hunkert
Als koppige wijn
Bella zoekt haar eigen weg
Bij het licht van een kaars
Mary Ann, een meisje met moed
Mary Ann, eind goed al goed
Mary Ann en haar grote vriend
Mary Ann, in tweestrijd
Mary Ann, in voor- en tegenspoed
Mary Ann, van huis
Mary Ann, verliefd
Mary Ann, en haar lieverdjes
Tilly Trotter. Liefde als leidraad
Tilly Trotter. Het land van de hoop
Tilly Trotter. Een moeilijke beslissing
Tilly Trotter. Belofte van geluk
Het geslacht Mallen. Het erfdeel
Het geslacht Mallen. Barbara
Als de ochtend gloort
Als het doek valt
Als veren in het vuur
Christine
Dagen van geluk
Dans in het maanlicht
De andere vrouw
De bruid
De dochter des huizes
De drempel van het leven
De glazen maaagd
De harde strijd om het bestaan
De mantel der liefde
De nacht trekt op
De schaduwzijde van het geluk
De strooioen hoed
De vensters van het hart
De vreemdeling
De vreugde van het leven
Dromen van geluk
- Een dal van liefde*
Een rol voor het leven
Een schuilplaats voor het hart
Een vriend voor Joe
Geluk gloort aan de horizon
Geluk is als een zijden draad
Geluk ligt achter de heuvels
Hannah
Het geheim
Het getij van de liefde
Het jaar van de maagden
In jouw armen
John Willie
Kate
Katie Mulholland
Kermis der liefde
Kirsten
Land van belofte
Liefde is de boodschap
Linda
Maggie Rowan
Matty
Op het pad der liefde
Rosa
Rosie
Sarah
Smal is het pad
Vanessa
Vlucht naar de heuvels
Waar liefde bloeit
Waar liefde overwint
Wolken drijven over
Zuiver als de lelie
Met gesloten ogen
De wegen van het hart
Onverwachte liefde
De weg naar geluk
In elkaars armen
Een kans op geluk
Een heel bijzonder meisje
Een vriend voor het leven
Achter de wolken
De zon breekt door

Catherine Cookson

De zon breekt door

Deel 3 van de *Maisie*-trilogie

ISBN 978-90-225-6666-4
ISBN 978-94-023-1511-0 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Harold*
Vertaling: Annet Mons
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign, München
Omslagbeeld: © Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 1985 The Catherine Cookson Charitable Trust
© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

De Mohikaan

1

‘Waarom wilt u hem adopteren?’

Ik keek James Stoddart, de vader van Harold, aan en ik had het liefst gezegd: ‘Omdat ik van hem houd.’ Maar ik besepte dat ik dit woord niet kon gebruiken, niet ten overstaan van deze horde ooms en tantes van de jongen, en ook zijn grootvader en grootmoeder, en niet te vergeten de buitenstaander die erbij was. En tot mijn grote ergernis hoorde ik mezelf even snuiven voordat ik antwoordde: ‘Omdat ik erg op hem gesteld ben.’

‘U zou mij vast niet willen adopteren, hè mevrouw Leviston?’

De forse man grijsde naar me en er ging gegrinnik door de kamer terwijl zijn moeder, mijn trouwe Janet, schreeuwde: ‘Jij, Max Flood! Ik heb je gewaarschuwd, weet je nog?’

‘O, moe. Mevrouw Nardy... ik bedoel mevrouw Leviston begrijpt best dat het maar een grapje was. Toch, mevrouw Leviston?’

‘Ja.’ Ik glimlachte naar hem. ‘Het was maar een grapje.’ En in een poging voor een vrolijke noot te zorgen voegde ik eraan toe: ‘Als u kleiner was geweest, had ik het misschien nog

overwogen.’ Om vervolgens in mijn zenuwachtigheid te blunderen: ‘Maar ik zal ongetwijfeld ook een deel van u adopteren, want doordat u zijn favoriete oom bent, heeft Harold veel van uw uitdrukkingen overgenomen.’ Wat tot een koor van protesten van de anderen leidde.

‘Jij bent helemaal niet zijn favoriete oom.’

‘Wie heeft er gezegd dat jij zijn favoriete oom bent? Ik heb van alles voor ’m gedaan!’

‘Wie is er vorige week met hem naar de dierentuin geweest?’

‘Hou je mond! Hou allemaal je mond!’

Alle ogen werden nu op Janet gericht, en ik verbaasde me opnieuw over hoe deze tengere vrouw van in de zestig in staat was deze menigte grote, logge kerels en hun zogenaamde vriendinnetjes onder de duim te houden...

Janet was me heel dierbaar geworden in de drie jaar dat we elkaar inmiddels kenden. Ik denk dat ze aanvankelijk wat wrok jegens mij koesterde toen ik de vrouw werd van haar dierbare meneer Nardy. Dit was uiteraard heel begrijpelijk, want ze had hem al van baby af aan verzorgd. En later, toen zijn moeder was overleden, was ze zijn huishoudster geworden, hoewel slechts in deeltijd, want ze had nog steeds haar eigen uitdijende horde te verzorgen. Max was de oudste, gevolgd door Billy en Joe, alle drie boven de dertig en gescheiden. Daarna kwam Maggie, Harolds moeder, die drie jaar geleden haar man Jimmy Stoddart voor een ander had verruild, om die ander vervolgens te verlaten om met weer een ander naar Australië te vertrekken. Zij was de enige van de familie die er vandaag niet bij was. Greg, Rodney en Hilda waren met tussenpozen van een jaar gevolgd. May, de jong-

ste, was netjes, ze was goed gekleed. Ik begreep dat ze een eigen flat had en dat ze als receptioniste in een klein hotel werkte. Om haar moeders woorden te gebruiken, ze had er wat van gemaakt, als enige van het hele stel.

Maar van de hele familie waren het Hilda en haar vriend die mijn aandacht het meest hadden getrokken sinds ik binnen was gekomen. Janet had me hen van tijd tot tijd wel beschreven. Maar die beschrijving vormde slechts een flauwe afspiegeling van de realiteit. Hilda's haar, dat tot over haar schouders hing, had drie opvallende kleuren, groen, blauw en geel. Ze had een lang en smal gezicht, haar ogen waren zwaar opgemaakt en haar mond was vuurrood gestift. Haar vingers gingen bijna schuil onder ringen die met grote glazen stenen waren bezet. Ze droeg een strakke, diep uitgesneden trui, maar haar decolleté werd bedekt door kralenkettingen. Haar rok was van een glanzende stof die net tot aan haar knieën reikte. Eronder kwamen beenwarmers, kennelijk zelfgebreid en in onbeschrijflijke kleuren, en aan haar voeten had ze zwarte kistjes. Dat was Hilda, en ze was de tienerjaren reeds ver voorbij.

Haar vriend was eenvoudiger te beschrijven, hij was gewoon de laatste der Mohikanen. Niemand kon hem voor iets anders houden, want niet alleen de scheiding die recht over zijn kruin liep wees hier duidelijk op, ook zijn hele houding was die van een indiaan. Ik had echt vreemd opgekeken van zijn uiterlijk, en me verbaasd over het gebrek aan gêne dat hem in staat stelde om er zo bij te lopen. Maar ik kreeg nog een verrassing te verwerken.

Het hele gezin van Janet sprak Cockney, en met uitzondering van May slikten ze sommige medeklinkers in. Maar toen

de Mohikaan zijn mond opendeed was zijn stem helder en duidelijk en was hij nuchter en zakelijk. Hij zei tegen Jimmy Stoddart: 'Waarom al deze opwinding over waarom mevrouw Leviston Harold wil adopteren? Het is niet langer de vraag waarom ze hem zou willen adopteren, het is eerder waarom ze hem heeft geadopteerd. Het is nu gebeurd, getekend en bezegeld.' Hij keek mij aan en de twee geschilderde tekens op zijn wangen spreidden zich toen hij glimlachend zei: 'Het is niet iedereen gegeven om uit liefde te worden aangenomen, nietwaar, mevrouw Leviston?'

Zijn stem was zo weinig in overeenstemming met zijn uitmonstering dat ik even met mijn mond vol tanden stond. Maar mijn antwoord zou hoe dan ook verloren zijn gegaan doordat Jimmy Stoddart overeind was gesprongen om met uitgestrekte arm naar hem te wijzen en te roepen: 'Jou wordt niets gevraagd, vreemde vogel die je bent! Dit is een zaak van onze familie, en het doen en laten van mijn zoon gaat jou niets...'

'Dat is ook zo'n punt, meneer Stoddart. Hij is niet langer uw zoon. U heeft hem vanmorgen wettelijk weggegeven.' De stem van de Mohikaan was rustig en koel.

Het volgende moment slaakte ik een kreet omdat er een vaasje rakelings langs mijn gezicht vloog, recht op de Mohikaan af, om vlak achter zijn hoofd tegen de muur te versplinteren. Op dat moment zag ik de blik op het gezicht van de Mohikaan, en het was geen blik van angst maar een van woede, alsof hij een echte indiaan was die ging aanvallen.

Er ontstond een waar pandemonium in de kamer. Janet schreeuwde: 'Maak dat je wegkomt, Jimmy Stoddart! En hoe minder ik van je zie, hoe beter.'

De mannen waren allemaal gaan staan, behalve meneer Flood, die bij de haard had gezeten en daar nog steeds zat, terwijl hij de ene sigaret na de andere rookte, schijnbaar zonder zich iets aan te trekken van alle opwinding om hem heen.

‘Ik ga wanneer ik zo ver ben.’ Jimmy Stoddart stond bij de deur van de zitkamer. Hij was een lange man, goedgebouwd en op een opzichtige manier knap om te zien. Zijn haar was donker en dik en de krullen erin waren duidelijk het werk van een kapper. Hij trok zich niets aan van Max die naar hem toe slenterde en dreigend zei: ‘Als ik jou was, zou ik es effe snel maken dat ik wegkwam, makker.’ En hij stapte opzij, keek mij door de kamer recht aan en riep: ‘Ik wil weten wanneer ik ’m kan zien.’

‘Je hebt je anders eerder ook nooit veel om ’m bekommerd.’ Het was de wild uitgedoste Hilda die voor het eerst iets zei sinds ik binnen was gekomen, en haar stem klonk beslist minder beschaafd dan die van haar vriend.

Ik antwoordde de man: ‘U kent de overeenkomst, u kunt hem om de zaterdag zien en u kunt hem één keer per maand een weekend hebben.’

‘Dat weet ik. Maar welk weekend? Dit weekend? Volgend weekend?’

‘Laten we afspreken het laatste weekend van de maand.’

Hij gaf hier geen commentaar op maar bleef even zwijgend staan, en toen hij me aankeek moest ik opeens weer denken aan mijn eerste man, Howard Stickle, die nu een gevangenisstraf van twaalf jaar uitzat omdat hij had geprobeerd mij te vermoorden door mijn huis in brand te steken. Zijn poging was in zoverre succesvol, dat mijn man zwaargewond raakte en vroegtijdig overleed, dat mijn stiefvader een paar vingers

moest missen en dat de dochter van zijn tweede vrouw gruwelijk verminkt werd. Ik besepte dat er meer dan één Stickle op deze wereld bestond.

‘Je kunt de pot op! Wat stellen jullie nou eigenlijk voor? Gewoon schorem.’

Er schoten allerlei mensen af op de man die weg wilde gaan, maar Janet hield hen tegen en ze schreeuwde boven alle tumult uit: ‘Hou op! Laat ’m gaan. Zo is het wel genoeg! Grote god! Wat is er toch van dit huis geworden?’ Daarna duwde ze Rodney en Bill opzij en liep met een intens verdrietig gezicht naar mij toe. ‘Mevrouw, ik weet gewoon niet wat ik moet zeggen. De eerste keer dat u bij me thuis komt, en dan treft u zo’n stelletje ongeregeld.’

‘Janet, Janet, maak jezelf niet van streek. Dat zijn ze echt niet... ik... ik bedoel, het valt te begrijpen. Hoor eens, heb je misschien een kop thee voor me?’

Janet snoof even, lachte toen en zei: ‘O, mevrouw Leviston, een kop thee? Ja, natuurlijk. Ik zal de ketel op het vuur zetten.’

Terwijl zij haastig de kamer uit liep ging haar gezin bedremmeld weer zitten, en zoals in zulke situaties gebruikelijk is, viel er een pijnlijke stilte.

Het was de Mohikaan die de stilte verbrak en me opnieuw verbaasd deed opkijken door tegen me te zeggen: ‘Waar bent u van plan hem naar school te sturen... later, bedoel ik?’

Alle ogen waren op mij gericht toen ik antwoordde: ‘Dat... dat weet ik nog niet zeker. Voorlopig zit hij nog goed waar hij nu naartoe gaat.’

‘Stuur hem nooit naar een kostschool.’ Zijn stem klonk vlak, zijn gezicht stond strak, en ik zei: ‘Nee, ik peins er niet over dat ooit te doen.’

‘Mooi zo.’

Wat een wonderlijke man. Ik herinnerde me het beetje dat Janet me over hem had verteld. Hij scheen op een kostschool te hebben gezeten, waar hij ook het grootste deel van zijn vakanties doorbracht, bij zijn mentor, omdat zijn ouders op reis waren. Op zijn vijftiende waren ze gescheiden. Hij bleef op die school tot zijn zeventiende, toen hij weliswaar verder had gekund maar besloot van school te gaan. Het gerucht ging dat hij bij de politie had gezeten maar was ontslagen.

Wat jammer, dacht ik, want ik bespeurde iets hartelijks en vriendelijks aan hem. Maar waar sloeg dit eigenlijk op? Hartelijk en vriendelijk! Hij was twee maanden geleden opgebracht wegens het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel.

Toen hij zich van me afwendde keek ik door de kamer naar Max, die degene was die het meest aan het woord was geweest, en ik vroeg: ‘Trouwens, waar is de jongeman in kwestie?’

‘O, bij de familie Flannagan, ik denk om de hond gedag te zeggen. De hond heeft ’m gemist, ziet u.’ Max grijnsde naar me, zodat hij een ondeugende blik had toen hij besloot: ‘Hij heeft nou eenmaal een grote mond en een klein hartje.’

‘Je moet niet overdrijven, Max.’

‘Wat weet jij d’r nou van, May? Je bent er nooit.’

‘Ik heb hun andere hond meegemaakt, en jij deed altijd rot tegen dat beest, je schopte ’m.’

‘Helemaal niet.’ Max keek mij aan, nog steeds grijnzend. ‘U denkt toch zeker niet dat ik een hond zou schoppen?’

Ik keek hem recht aan en antwoordde slechts: ‘Dan zou ik u op uw woord moeten geloven.’ Er ontstond gegrinnik in de kamer, en hij zei: ‘O, mevrouw Leviston.’

Janet kwam de kamer binnen met een dienblad met daarop een theepot, een melkkannetje en vier koppen. Ik verbaasde me over de vier koppen, tot zij de kamer rond keek en zei: 'Als jullie thee willen, weten jullie het water en het theeblik te vinden.' En daarna begon ze de thee in te schenken.

Nadat ze mij een kop had gegeven, gaf ze er een aan May en een aan Hilda. Toen nam ze er zelf een, ging zitten en keek naar haar zoon Billy, die links van haar zat, gebaarde met haar hoofd en zei: 'Vooruit, ga 'm halen. Maar ik denk dat je niet ver hoeft, hij staat bij de achterdeur te wachten. Ik heb 'm gezegd dat hij daar moest blijven tot we 'm kwamen halen.'

Opnieuw viel er een stilte in de kamer, tot daar in de deur-opening, naast zijn oom, de reden verscheen voor mijn aanwezigheid te midden van Janets gezin. Mijn geadopteerde zoon was nog geen zeven jaar oud. Hij was niet lang voor zijn leeftijd, eerder breed, met dezelfde bouw als zijn oom Max. Hij had blond haar, een rond gezicht met daarin twee donkerbruine ogen. Zijn mond was goedgevormd en altijd tot een lach bereid.

Toen hij zich tussen zijn familie door een weg naar mij baande, waarbij sommige ooms hem een por of een knipoog gaven, zei hij niets tot hij voor me stond, en omdat hij altijd meteen ter zake kwam vroeg hij: 'Gaan we nu?'

'Die weet niet hoe snel-ie hier weg moet komen. Mot je dat nou toch zien! Gane we nu?'

'Die zien we geheid nooit meer terug. Hij heb nu al praatjes.'

Het lachende commentaar kwam uit diverse richtingen, maar het kind trok zich er niets van aan en hij keek me recht in het gezicht en verklaarde: 'Meneer Tommy zal op ons staan te wachten.'

‘Moet je dat horen: meneer Tommy staat te wachten. Die heeft een te gekke auto, niet zo’n roestbak als wij, jongens.’ Zijn oom Joe knikte gemaakt verontwaardigd van de een naar de ander, en toen de rest hierop inhaakte, keek mijn kersverse zoon hen aan en brulde: ‘Hou je kop, jullie!’

‘Harold!’ Mijn toon was scherp, en Janet viel me bij: ‘Dat willen we niet meer horen. Ik ben nog steeds je opoe en ik heb nog steeds een hand en jij hebt nog steeds oren, dus je weet wat daarvan kan komen.’

‘O, ’Poe!’ Hij keek haar aan. ‘Zorg dan dat zij niet zo doen.’

‘Ja,’ Janet knikte naar hem, ‘ja, ik moet ervoor zorgen dat ze daarmee ophouden. Dat had ik jaren geleden al moeten doen.’

Ik ging staan, en de Mohikaan stond eveneens op, maar met uitzondering van Janet bleef de rest zitten. Dat de man die er het vreemdst uitzag zulke manieren had, en dat hij door de rest van de familie als wonderlijk werd beschouwd, was op zich ook heel vreemd.

‘Tot ziens.’ Ik keek van de een naar de ander, en ze knikten allemaal, maar alleen Max en Joe gaven antwoord. Meneer Flood knikte niet eens.

In de kleine hal zette ik Harold’s pet recht, stopte zijn sjaal in zijn jas, zei dat hij zijn handschoenen aan moest doen en richtte me toen tot Janet: ‘Dank je wel, Janet. En... en tot maandag dan maar.’

Heel even leek de emotie haar te machtig te worden. Ze keek omlaag naar haar kleinzoon en mompelde toen: ‘En zorg ervoor dat je je gedraagt. Ik hou je in de smiezen. Met alles. Hoor je me?’

‘Ja, ’Poe.’ Impulsief stak hij zijn armen omhoog, en zij buk-

te zich naar hem toe en hij kuste haar op de wang. Dit werd gevolgd door een duw die hem bijna zijn evenwicht deed verliezen, maar hij lachte en greep mijn hand en trok me naar de voordeur die door de Mohikaan werd opengehouden. Hilda stond nu naast hem, en zij pakte tot mijn verbazing mijn arm en wierp een zijdelingse blik op de Mohikaan, waarna ze zachtjes zei: 'U begrijpt zeker wel waarom ik hem graag mag, hè mevrouw Leviston? Want 't is 'n echte heer. De enige heer die 'k ooit heb ontmoet. En ze hebben hier het gezegde dat je 'n stier nooit aan de ring door z'n neus moet beoordelen...'

Nu was het haar beurt om bijna ondersteboven te worden geduwd, en de kreet 'Hilda!' klonk beslist alsof hij uit de keel van een indiaans opperhoofd was gekomen.

De Mohikaan geneerde zich zichtbaar, maar ik glimlachte naar hem en zei: 'Ik weet niet eens hoe u heet.'

'John Drake.'

'Tot ziens, John,' zei ik nu. 'Het was leuk je te ontmoeten.'

Ik keek Janet nog even aan en liep toen de straat uit, met mijn zoon aan mijn zijde. En dat was hoe ik dit kind beschouwde, als mijn zoon. Hij was van mij, en hij wilde van mij zijn. Dat was het belangrijkste, hij wilde van mij zijn.

Voordat we het eind van de straat hadden bereikt wist ik dat de familie niet langer in de kamer zat, maar dat de meesten van hen op de stoep voor het huis stonden. En ze stonden daar niet alleen, want er waren andere deuren opengegaan en er stonden andere mensen op hun stoep. En alsof Harold wist dat dit gebeurde draaide hij zich om en zwaaide, en toen ik over mijn schouder keek zag ik een aantal handen omhooggaan om terug te zwaaien.

We waren nu in een andere straat, in een ander leven, wij

tweeën. Ik keek naar hem omlaag en hij keek naar mij omhoog en we glimlachten naar elkaar, maar we zeiden niets, ik greep zijn hand alleen nog steviger vast en hij ging nog dichtert naast me lopen...

Tommy stond ons op het parkeerterrein op te wachten. Hij had ons tot aan het huis willen brengen, maar ik had nee gezegd. Het feit dat hij buiten in een dure Jaguar zat te wachten zou bij de familie Flood vast niet goed zijn gevallen. Hij kwam nu naar ons toe. Hij was een lange man, ruim één meter vijftientig, en naast hem leek ik altijd nog kleiner dan ik was. Of zoals opoe Carter zei, leken we net Mini en Maxi. Hij was slank en aantrekkelijk, heel knap eigenlijk, en hij was verliefd op me... De hemel mocht weten waarom, want ik was zelfs niet onopvallend maar gewoon lelijk, en ik had een onvolgroeide linkerarm. Mijn enige pluspunt zou kunnen zijn dat ik gevoel voor humor bezat, en ik scheen gezellig te zijn om mee te praten, en leek ook over enige intelligentie te beschikken aangezien ik boeken schreef, rare boeken volgens sommige mensen, over een vrouw, ikzelf, die praatte tegen een denkbeeldig paard, en dat paard koos ook nog eens een vrouw. Dit zo zijnde vermoed ik dat sommige mensen zouden instemmen met de beschrijving die mijn eerste man nog geen twee jaar geleden door een rechtszaal naar mij had geschreeuwd, vlak voordat hij werd veroordeeld: 'Ja, ik heb het gedaan, en ik zou het wéér doen. Als ik de kans krijg zal ik je te grazen nemen. Reken maar, godsamme! Ik zal je... wel krijgen... jij wanstaltig, ondermaats, gestoord wijf dat je bent!'

Tommy glimlachte naar Harold en zei: 'Zo, jongeman, en hoe voelt het om een moeder te hebben?'

‘Gewoon, net als anders.’

‘O, maar het is niet meer net als anders,’ hield Tommy aan. ‘Ze is nu niet mevrouw Nardy meer, ze is je moeder.’

‘Ze is nog steeds mevrouw Nardy.’ Harold keek naar me omhoog en zei: ‘Toch?’

‘Ja. Ja, Harold, ik ben nog steeds mevrouw Nardy.’

Harold rende nu naar de auto, deed het portier open en kroop op de achterbank.

Toen Tommy naast me was komen zitten en we het parkeerterrein af reden, zei hij: ‘En, mevrouw Nardy...’ Het klonk nadrukkelijk. ‘Zullen we dit eens gaan vieren met een uitgebreide thee?’

Harold stak meteen zijn hoofd tussen ons door. ‘Met roomsoesjes?’

‘Met roomsoesjes, zo veel als je lust.’

‘Niets daarvan!’ zei ik. ‘Goed, we gaan ergens thee drinken, maar je krijg slechts één roomsoes.’ Ik trok Harold speels aan zijn neus en hij grijnsde naar me en zei: ‘In die deftige tent waar de mannen er opgedirkt bij lopen, alsof ze een stok in hun k...?’ Hij schoof een eindje achteruit en zei wat zachter: ‘Ik bedoel, alsof ze een strak overhemd aan hebben, en zo.’

Tommy maakte een vreemd geluid in zijn keel. Ik bleef strak voor me uit kijken en antwoordde op neutrale toon: ‘Ja, we gaan weer naar dat restaurant.’

Tommy zei zachtjes: ‘Goed geprobeerd.’ En ik antwoordde zedig: ‘Inderdaad.’

Twee uur later, toen we de hal van mijn huis binnengingen en pratend op weg naar de lift waren, ontmoetten we kapitein en mevrouw Beckingtree-Holland. Ze stapten juist uit de lift

toen Tommy zei: 'Je moet ergens een oppas zien te vinden... O.' Hij lichtte zijn hoed en stapte opzij toen de tenger uitzien- de dame bleef staan om ons een zuinig glimlachje te schen- ken. Ze droeg een enigszins versleten bontjas, en boven haar poppengezichtje krulde het witte haar rond haar oren om- hoog naar een bijpassend bonthoedje. De man die haar ver- gezelde had een militaire houding. Hij droeg een driekwart donkere jas. Hij had een zijden sjaal om zijn nek geknoopt en op zijn hoofd had hij een pet die hij even afnam toen hij langs ons liep, terwijl hij even naar mij boog.

Het waren, vermoedde ik, de tijdelijke bewoners van de flat onder ons.

Dit hele huis was ooit het bezit geweest van mijn tweede man, Leonard Leviston, maar omdat het te groot voor hem was, had hij het opgedeeld in drie zeer ruime appartementen. Er was ook een appartement in het souterrain, waar de conci- erge woonde. Hij was zo vriendelijk om mijn lieve poedel Sandy uit te laten wanneer dit maar mogelijk was.

We hadden mevrouw en meneer Stretton, de eigenaars van de flat op de eerste verdieping, maar weinig gezien aangezien ze allebei op een of ander ministerie werkten, en we kwamen elkaar zelden tegen behalve in de hal. Maar twee weken gele- den had meneer Stretton me verteld dat hij voor een jaar naar Duitsland werd overgeplaatst en dat een ver familielid van zijn vrouw zo lang op het huis zou komen passen. Zo waren hier kapitein en mevrouw Beckingtree-Holland. Op dat mo- ment wist ik hun naam nog niet, die zou ik de volgende mor- gen pas horen.

Toen we uit de lift in onze hal stapten, zei Harold zonder omwegen: 'Ik wil geen oppas, ik kan wel voor mezelf zorgen.'

Ik keek geïrriteerd in de richting van Tommy. Hij had het recht niet om deze kwestie in het bijzijn van de jongen aan te kaarten, maar hij wilde al enige tijd naar het Savoy Theatre om *Noises Off* te zien, en hij wilde uiteraard dat ik meeging. Hij had voorgesteld de jongen bij Janet te brengen, maar dit zou een negatief effect hebben gehad op mijn pogingen hem op te voeden, want zodra Harold weer enige tijd in het gezelschap van zijn ooms verkeerde, nam hij al snel hun manieren weer over. De jongen woonde inmiddels enige maanden bij mij, feitelijk vanaf het moment dat Nardy was gestorven, kort voor Kerstmis.

Ik duwde Harold voor me uit, onze eigen hal in, en ik zei: 'Doe je jas en alles uit en trek je pantoffels aan.' En toen draaide ik me om naar waar hij zijn jas op een stoel had gesmeten en riep: 'Hang die op, moet ik dat steeds weer zeggen?'

Grote hemel! Ik begon me al als een moeder te gedragen. En een ongeduldige op de koop toe. Daarom glimlachte ik naar hem en ging verder: 'Ga maar gauw naar Sandy, in de keuken, hij zit vreselijk te blaffen. Goed zo.' En ik draaide me om en liep naar de zitkamer, gevolgd door Tommy.

Ik kwam zelden deze kamer binnen zonder iets van bewondering en blijdschap te voelen. Ik zette de elektrische haard aan en ging toen op de bank ertegenover zitten terwijl ik naar Tommy keek, die nu bij de schoorsteenmantel stond te kijken naar de namaakhoutblokken die begonnen te gloeien, en ik zei tegen hem: 'Wees niet boos, Tommy, je ziet hoe ik vastzit.'

Hij liep langzaam naar me toe, ging naast me zitten, pakte mijn hand en zei: 'Ik zou nooit boos op jou kunnen zijn, Maisie, nooit, wat je ook mag zeggen.'

‘Doe niet zo mal.’ Ik duwde zijn hand weg. ‘Ik herinner me tijden dat je tegen me tekeer kon gaan.’

‘O, maar dat was in een andere tijd, een ander leven, toen ik me met de beste wil niet kon voorstellen dat ik hier ooit jouw hand vast zou zitten houden.’ Hij pakte mijn hand weer beet. ‘En, weet je, Maisie, zelfs als je me nooit meer zou geven dan dit, zou ik toch tevreden zijn.’

Opeens schoof hij met een schok bij me vandaan en zei: ‘Waarom ben ik toch zo’n verdomde leugenaar? Ik blijf maar doen alsof. In werkelijkheid ben ik helemaal niet tevreden met wat jij me geeft, ik wil méér van je – dat weet je zelf ook – ik wil alles. Wat ik niet wil is mijn hoed en jas pakken en zeggen: “Goeienavond, Maisie.”’ Hij liet zijn hoofd zakken en vroeg toen zacht: ‘Denk je nog steeds aan Nardy?’

Ik keek eveneens omlaag toen ik naar waarheid antwoordde: ‘Ja, ik moet iedere dag nog aan hem denken. En ik mis hem nog steeds.’

‘Hoelang denk je dat je je zo zult blijven voelen? Nou ja,’ hij maakte een ongeduldig gebaar met zijn hand, ‘ik bedoel niet dat je hem moet vergeten, dat begrijp je wel, maar het leven moet worden geleefd en Nardy besefte dat maar al te goed. Dat heeft hij immers in zijn brief aan mij gezegd? Hij wist wat mijn gevoelens waren. Hij wist waarom ik het afgelopen jaar verdween, als een ziek dier dat een donkere plek zoekt om dood te gaan. Hij bespeurde mijn gevoelens van haat jegens hem, de haat die ooit liefde was. Maar hij nam het mij niet kwalijk, hij was mijn vriend. Allemachtig, ja, hij was mijn vriend, dat was hij altijd geweest, en ik zou me stiekem van hem willen ontdoen om jou te krijgen.’ Hij keek me van opzij aan, en er lag bitterheid in zijn stem toen hij verderging:

‘Zulke dingen horen niet te gebeuren. Ik gaf jou de schuld van deze situatie, maar jij was net zo hulpeloos als ik. Het is jouw karakter om vriendelijk en troostvol te zijn. Ik denk dat ik daarom verliefd op je ben geworden, vanwege je karakter. Je was zo anders dan ieder ander die ik ooit heb ontmoet. Na al die jaren was jij als een oase in de woestijn.’

Het gebeurde tegenwoordig maar zelden dat hij het over zijn moeder had, een wrede, egoïstische, machtige, sluwe vrouw die hem door middel van zogenaamde armoede aan haar leiband had weten te houden. Hij had moeten werken om haar te onderhouden op de manier die ze gewend was, om vervolgens, na haar dood, tot de ontdekking te komen dat hij een rijk man was geworden, want ze had jarenlang over een fortuin beschikt dat haar door een tante was nagelaten. Ze had hem twee keer van een huwelijk weerhouden, en reeds lang voor haar dood was hij de wanhoop nabij geweest. Toen ze was overleden werd hij verteerd door gevoelens van haat, en daarna raakte hij bij mijn leven betrokken, zelfs dusdanig dat hij bijna omkwam in dat brandende huis.

Ik mocht Tommy graag... heel graag zelfs, maar hield ik ook van hem?

Wanneer ik op mijn leven terugkijk zie ik zestien liefdeloze jaren met mijn moeder, daarna twaalf jaren van een huwelijk met een sadist, die culmineerden in een verblijf in een politiecel, gevolgd door een huwelijk met mijn uitgever Leonard Leviston en mijn kennismaking met zijn vriend en collega, Tommy Balfour. Tommy had zijn baan eraan gegeven en had een reis naar Canada gemaakt voordat Nardy, zoals mijn tweede man altijd werd genoemd, was gestorven, maar sinds zijn terugkeer naar Engeland was hij gevraagd weer bij zijn

vroegere bedrijf te komen werken en nu was hij directeur en feitelijk mijn uitgever.

Opnieuw vroeg ik me af of ik van hem hield.

Ik werd gered van het mezelf een antwoord te geven doordat de deur openging en Harold naar binnen rende, in gezelschap van Sandy, mijn prachtige grote witte poedel, die in mijn armen sprong en mijn gezicht likte. Ik duwde hem weg en riep: 'O, Sandy! Laat dat!' En Harold zei: 'Ik heb een ketel water opgezet en ik heb mijn handen gewassen, ze waren kleverig.' Hij liet ze aan me zien en zei toen: 'Je zult mijn handschoenen moeten wassen, want die zullen vanbinnen ook helemaal kleverig zijn.'

'Ik zal ze bekijken.'

'Ga jij nu naar huis?'

De strakke blik werd op Tommy gericht, en Tommy maakte zijn ogen groot en zei quasi-verontwaardigd: 'Bedoel je daarmee dat ik moet ophoepelen?'

'Nou... eh...' Harold bleef altijd eerlijk. 'Je bent nu al heel lang bij ons. De hele middag al.'

'Ik heb jullie meegenomen om thee te drinken, toch?'

'Jawel.'

'Nou, vind je het dan niet wel zo beleefd als ik dan nog wat langer bij mijn vriendin mag blijven?'

Hij keek even naar mij.

Ik verwachtte dat de jongen weer eerlijk zou zijn, maar hij deed het op diplomatieke wijze. 'Tja, als zij dat wil,' zei hij, en hij keek me recht aan.

Ik gaf hier geen antwoord op, maar Tommy zei: 'Je bent heel goed in het zetten van thee. Als je mij een kop geeft, zal ik overwegen weg te gaan.'

‘Echt waar?’

‘Ja. Echt waar.’

Hierop holde Harold de kamer uit, en Tommy keek mij aan en zei: ‘Zal ik je eens wat zeggen? Volgens mij moet hij niks van me hebben.’

‘O, jawel hoor. Hij vindt je best aardig. Hij praat veel over je als je er niet bent.’

‘Als dat op dezelfde manier gaat als daarnet, zal het geen compliment zijn, en als ik die jongeman goed heb ingeschat zal hij die thee zetten, meteen een kop inschenken en binnen enkele seconden terug zijn, met maar één kop. Let maar eens op.’

‘Het is nog maar een kind. Hij heeft een ruwe opvoeding gehad. Hij moet nog veel leren.’

‘Hij is een heel ouwelijk kind.’ Tommy’s gezicht stond nu ernstig, en zijn stem klonk vlak.

En in gedachten was ik het met hem eens. Ja, Harold was een erg ouwelijk kind. Sinds zijn moeder hem had verlaten toen hij drie jaar oud was, was hij via de onervaren zorg van zijn vaders vriendinnetjes onder de strenge en hardhandige hoede van mijn goede Janet gekomen, waarbij hij het kleurrijke taalgebruik van zijn vijf ooms en zijn grootvader Flood had overgenomen, om nog maar te zwijgen over zijn grootvader Stoddart bij wie hij een tijdje had gewoond. En daardoor was hij een ouwelijk kind. Maar hij was een lief kind en een kind dat liefde nodig had, en hij was mijn kind. Ja, van nu af aan was hij echt mijn kind, en hij moest mijn eerste zorg zijn. Ik koesterde geen enkele twijfel over de vraag of ik van hem hield.